

## 19

### Stemmingen moties Advies van de heer Remkes naar aanleiding van de gesprekken over de aanpak van het stikstofprobleem

Aan de orde zijn de stemmingen over moties, ingediend bij het debat over het advies van de heer Remkes naar aanleiding van de gesprekken over de aanpak van het stikstofprobleem,

te weten:

- de motie-Klaver c.s. over voor de hoofdlijnenbrief komen met voorstellen voor regelingen waarmee boeren plannen kunnen maken voor de transitie van hun bedrijf (30252, nr. 37);
- de motie-Beckerman/Boswijk over elke agrariër de mogelijkheid bieden om onafhankelijk advies te krijgen over keuzes aangaande stoppen, verplaatsen, omscholing en sociaal-emotionele begeleiding (30252, nr. 38);
- de motie-Beckerman over het oprichten van een publieke boerenleenbank meenemen in het aanstaande landbouwakkoord (30252, nr. 39);
- de motie-Beckerman over bezien hoe een deel van de leningen kan worden afgewaardeerd en de besparingen ten goede laten komen aan de ontwikkelingen op het platteland (30252, nr. 40);
- de motie-Vestering over bij de uitkoop van veehouderijbedrijven beginnen met de meest dierovriendelijke stallen (30252, nr. 41);
- de motie-Vestering/Van Campen over geen verder beleid ontwikkelen op basis van het zoneringskaartje in het advies van de heer Remkes (30252, nr. 42);
- de motie-Vestering c.s. over geen belastinggeld steken in het verplaatsen van de intensieve veehouderij (30252, nr. 43);
- de motie-Vestering/Van der Plas over het intrekken van het tracébesluit A27/A12 Utrecht 2022 (30252, nr. 44);
- de motie-Van der Plas c.s. over het vertrouwen opzeggen in de minister voor Stikstof (30252, nr. 45);
- de motie-Van der Plas over een berekening van de emissiereductie die reeds heeft plaatsgevonden sinds 2018 delen met de Kamer (30252, nr. 46);
- de motie-Van der Plas over het behalen van de stikstofdoelen in 2030 niet meer heilig verklaren (30252, nr. 47);
- de motie-Tjeerd de Groot over onderzoeken hoe het toepassen van de best beschikbare technieken bij alle veehouderijen in Nederland kan bijdragen aan stikstofreductie (30252, nr. 51);
- de motie-Van Haga/Eppink over boeren niet gedwongen uitkopen (30252, nr. 54);
- de motie-Van Haga/Eppink over geen zoning aanbrengen die Nederland indeelt in zones waar wel en niet geboerd mag worden (30252, nr. 55);
- de motie-Van Haga/Van der Plas over een duidelijke afbakening en wetenschappelijke onderbouwing voor de term "piekbelaster" (30252, nr. 56);
- de motie-Kops over het stikstofbeleid schrappen (30252, nr. 57);

- de motie-Grinwis c.s. over onderzoeken of en hoe het inwisselen van NH<sub>3</sub> voor NO<sub>x</sub> bij extern salderen voorkomen kan worden (30252, nr. 58);
- de motie-Van Baarle over halfjaarlijks integraal rapporteren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport-Remkes (30252, nr. 59);
- de motie-Van Baarle over in overleg met buurlanden komen tot een geïntensiveerde gezamenlijke aanpak om de stikstofneerslag te reduceren (30252, nr. 60);
- de motie-Boswijk c.s. over onderzoeken hoe boeren nabij Natura 2000-gebieden financieel kunnen worden ondersteund bij aanpassing van bedrijfsvoering (30252, nr. 61);
- de motie-Eppink c.s. over een reparatiewet voorbereiden op de Wet stikstofreductie en natuurverbetering met het oog op het woningtekort (30252, nr. 62);
- de motie-Eppink c.s. over uitspreken dat de stikstofdeadline van 2030 niet dogmatisch moet zijn (30252, nr. 63);
- de motie-Van Campen c.s. over de AVG-rechten op een laagdrempelige manier vormgeven bij emissiegegevens die het RIVM verzamelt en verwerkt (30252, nr. 64);
- de motie-Bisschop/Omtzigt over de rekenkundige ondergrens in AERIUS verhogen naar minimaal 1 mol per hectare per jaar (30252, nr. 66);
- de motie-Bisschop/Omtzigt over de Ecologische Autoriteit versterken en instellen als zelfstandige autoriteit (30252, nr. 67).

(Zie vergadering van 3 november 2022.)

#### De voorzitter:

De motie-Beckerman (30252, nr. 40) is in die zin gewijzigd dat zij thans luidt:

---

#### Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er zowel in het advies van de heer Remkes als in de appreciatiebrief van het kabinet weinig tot geen aandacht wordt besteed aan de rol van de banken in deze crisis;

constaterende dat de Rabobank op dit moment voor ongeveer 39 miljard euro aan leningen heeft uitstaan en het daarmee de belangrijkste financier is van agrariërs in Nederland;

constaterende dat de heer Remkes tijdens de hoorzitting over het rapport "Wat wel kan" heeft aangegeven dat banken een belangrijke verantwoordelijkheid hebben als het gaat over de mogelijke afwaardering van schulden;

verzoekt de regering te bezien hoe een deel van deze leningen kan worden afgewaardeerd en de besparingen die hierdoor ontstaan ten goede te laten komen aan de verduurzaming van de landbouw,

en gaat over tot de orde van de dag.

Zij krijgt nr. 70, was nr. 40 (30252).

**De voorzitter:**

De motie-Van Baarle (30252, nr. 59) is in die zin gewijzigd dat zij thans luidt:

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in het rapport van Remkes "Wat wel kan" 25 aanbevelingen staan met daaronder ook nog aanvullende aanbevelingen;

van mening dat integraal bewaakt dient te worden hoe de aanbevelingen worden opgevolgd;

van mening dat in het verleden nog weleens onduidelijk kon zijn wat uiteindelijk met rapporten is gedaan en wat niet;

verzoekt de regering van alle aanbevelingen in het rapport-Remkes, dus ook de subaanbevelingen, een overzicht te maken of ze wel of niet worden uitgevoerd en door wie, alsmede om jaarlijks integraal te rapporteren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport,

en gaat over tot de orde van de dag.

Zij krijgt nr. 71, was nr. 59 (30252).

**De voorzitter:**

De motie-Bisschop/Omtzigt (30252, nr. 66) is in die zin gewijzigd dat zij thans luidt:

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de regering van mening is dat het natuur- en stikstofbeleid een wetenschappelijke basis moet hebben;

constaterende dat TNO op basis van wetenschappelijk onderzoek concludeert dat voor de totale berekende achtergronddepositie er sprake is van een ruis in de berekende huidige depositie, die ligt tussen de 1 en 10 mol per hectare per jaar;

constaterende dat het stikstofmodel AERIUS een rekenkundige ondergrens hanteert van 0,005 mol per hectare per jaar;

constaterende dat er volgens TNO geen wetenschappelijke argumenten zijn voor een rekenkundige ondergrens van 0,005 mol per hectare per jaar;

verzoekt de regering de rekenkundige ondergrens te verhogen tot een in overleg met TNO en RIVM vastgesteld niveau, zodat er niet langer sprake is van een willekeurige, maar van een wetenschappelijk onderbouwde ondergrens, ten-

einde te voorkomen dat beslissingen worden genomen op basis van niet-significante cijfers,

en gaat over tot de orde van de dag.

Zij krijgt nr. 72, was nr. 66 (30252).

**De voorzitter:**

De motie-Bisschop/Omtzigt (30252, nr. 67) is in die zin gewijzigd dat zij thans luidt:

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering in overleg met de Ecologische Autoriteit zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen een halfjaar, een plan op te stellen om niet langer te sturen en te toetsen op de kritische depositiewaarden, maar op de lokale staat van de natuur en de mate waarin verschillende drukfactoren daarbij een rol spelen;

verzoekt de regering in overleg met de Ecologische Autoriteit zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen een halfjaar, een plan op te stellen om niet langer te sturen en te toetsen op de kritische depositiewaarden, maar op de lokale staat van de natuur en de mate waarin verschillende drukfactoren daarbij een rol spelen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Zij krijgt nr. 73, was nr. 67 (30252).

Ik stel vast dat wij nu over deze gewijzigde moties kunnen stemmen.

In stemming komt de motie-Klaver c.s. (30252, nr. 37).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD en D66 voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Beckerman/Boswijk (30252, nr. 38).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van de PVV en FVD ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Beckerman (30252, nr. 39).

Stemmingen moties Advies van de heer Remkes naar aanleiding van de gesprekken over de aanpak van het stikstofprobleem

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, BIJ1, Volt, de PvdD, BBB en de PVV voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van GroenLinks, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, JA21, FVD en Groep Van Haga ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de gewijzigde motie-Beckerman (30252, nr. 70, was nr. 40).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA en BBB voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en de leden van de fracties van de PvdD, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Vestering (30252, nr. 41).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van DENK, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Vestering/Van Campen (30252, nr. 42).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, BIJ1, Fractie Den Haan, de PvdD, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van GroenLinks, Volt, DENK en de PvdA ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Vestering c.s. (30252, nr. 43).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, de PvdA, de PvdD, de PVV en FVD voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van DENK, Fractie Den Haan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en Groep Van Haga ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Vestering/Van der Plas (30252, nr. 44).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, de PvdA, de PvdD, BBB, JA21 en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van DENK, Fractie Den Haan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, de PVV en FVD ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Plas c.s. (30252, nr. 45).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP en het CDA ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Plas (30252, nr. 46).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, DENK, Fractie Den Haan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van GroenLinks, BIJ1, Volt, de PvdA, de PvdD, de VVD en het CDA ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van der Plas (30252, nr. 47).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, de ChristenUnie, de VVD en het CDA ertegen, zodat zij is verworpen.

Mevrouw Van der Plas van BBB.

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Heel mooi dat mijn motie op stuk nr. 46 over 2018 is aangenomen. Deze was ontraden. Ik wil graag een brief van de minister over hoe zij deze motie gaat uitvoeren.

**De voorzitter:**

Dank u wel. Wij zullen dit doorgeleiden naar het kabinet. Het is inderdaad de motie op stuk nr. 46.

In stemming komt de motie-Tjeerd de Groot (30252, nr. 51).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, het CDA, BBB, JA21 en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van Volt, de PvdD, de SGP, de PVV en FVD ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Haga/Eppink (30252, nr. 54).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van Lid Omtzigt, de SGP, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de

PvdA, de PvdD, D66, de ChristenUnie, de VVD, het CDA en BBB ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Haga/Eppink (30252, nr. 55).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van Lid Omtzigt, de VVD, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, de ChristenUnie en het CDA ertegen, zodat zij is verworpen.

Mevrouw Van der Plas van BBB.

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Het is een beetje warrig allemaal, maar bij de moties op de stukken nr. 51 en 53 word ik geacht te hebben tegengestemd.

**De voorzitter:**

De motie op stuk nr. 53 is aangehouden.

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Oké, die stond op mijn lijstje nog niet als aangehouden. Bij een van de andere moties, namelijk de motie op stuk nr. 55, is BBB niet genoemd in het rijtje, maar had ik wel mijn hand omhoog.

**De voorzitter:**

U bent wel genoemd.

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Wel?

**De voorzitter:**

We hebben er net over gestemd en u bent genoemd.

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Oké, dat is heel goed. Dank u wel.

**De voorzitter:**

We hebben de verwarring hopelijk opgelost, in ieder geval voor u.

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Ik heb ontzettend fijne collega's hier, want nu hoor ik van iemand anders dat ik bij de motie op stuk nr. 54 niet ben genoemd. Ik vind het ontzettend fijn dat iedereen zo goed met mij meeleeft tijdens de stemmingen.

**De voorzitter:**

Dat klopt wel. We zullen dit opnemen in de Handelingen.

**Mevrouw Van der Plas (BBB):**

Graag, dank u wel.

**De voorzitter:**

En dank aan de collega's voor het meedenken met mevrouw Van der Plas haar stemmingslijst.

In stemming komt de motie-Van Haga/Van der Plas (30252, nr. 56).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, de ChristenUnie, de VVD en het CDA ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Kops (30252, nr. 57).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP en het CDA ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Grinwis c.s. (30252, nr. 58).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van BIJ1, de PvdD, D66, de PVV en FVD ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de gewijzigde motie-Van Baarle (30252, nr. 71, was nr. 59).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, BBB en Groep Van Haga voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en de leden van de fracties van GroenLinks, Volt, de PvdA, de PvdD, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, JA21, de PVV en FVD ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Baarle (30252, nr. 60).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP en het CDA voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Boswijk c.s. (30252, nr. 61).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van BIJ1, de PvdD en FVD ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Eppink c.s. (30252, nr. 62).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, de ChristenUnie, de VVD, het CDA en FVD ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Eppink c.s. (30252, nr. 63).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd en de leden van de fracties van GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD en D66 ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Campen c.s. (30252, nr. 64).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze motie hebben gestemd, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de gewijzigde motie-Bisschop/Omtzigt (30252, nr. 72, was nr. 66).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, de ChristenUnie, de VVD en het CDA ertegen, zodat zij is verworpen.

Bent u iets van plan, meneer Hammelburg? Ik heb u gezien, maar het is in ieder geval niet voor dit moment. Ik geef het woord aan de heer Eppink van JA21.

**De heer Eppink (JA21):**

Voorzitter. Wat betreft de motie op stuk nr. 63 over uitspreken dat de stikstofdeadline niet dogmatisch moet zijn, ontvangen wij graag een brief van het kabinet.

**De voorzitter:**

Dank u wel. Dat gaan we doen. Wij gaan dit in ieder geval doorgeleiden naar het kabinet. Dan gaan we naar ... Het is een uitspreekmotie, maar toch, daar mag ook een reactie op gevraagd worden.

In stemming komt de gewijzigde motie-Bisschop/Omtzigt (30252, nr. 73, was nr. 67).

**De voorzitter:**

Ik constateer dat de leden van de fracties van Lid Omtzigt, de SGP, BBB, de PVV en Groep Van Haga voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en de leden van de fracties van de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, de ChristenUnie, de VVD, het CDA, JA21 en FVD ertegen, zodat zij is verworpen.

Nou, nu is het uw moment. Meneer Hammelburg, D66.

**De heer Hammelburg (D66):**

Voorzitter. Ik dacht: ik wacht keurig even de stemmingen onder dit agendapunt af. Bij de stemmingen onder agendapunt 14, over de vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, is de motie op stuk nr. 16 aangenomen. Die motie was ontraden, dus ik hoor graag van de minister hoe ze die gaat uitvoeren.

**De voorzitter:**

Dank u. Wij zullen dit doorgeleiden naar het kabinet. Dan gaan we naar agendapunt 16. We zijn er bijna!